

Over parels en grotendeels onontdekte schatten

Een reis langs de Dalmatische kust

Tekst en foto's: Randolph Nott

Voor onze boottocht van dit jaar langs de Kroatische kust vertrokken we vanaf onze ligplaats op het eiland Krk, en wel de jachthaven Punat. Uiteindelijk keerden we hier naar een aantal weken vol belevenissen en 666 afgelegde zeemijlen ook weer terug.

Onze Linssen Grand Sturdy 40.9 heeft het weer eens bewezen: het is een uiterst betrouwbaar schip, dat bij slecht weer ongeveer een levensverzekering is. Na bijna 40 jaar ervaring met het weer langs de Adriatische kust, weten we heel goed dat het er ruig aan toe kan gaan in de "Adriatische badkuip". Hier zie je niet al te vaak een Linssen (hoewel wel steeds vaker), maar qua comfort en veiligheid is zij toch onovertroffen in deze klasse. Maar laten we het eens hebben over onze reis, waar we in deze uitgave graag verslag van willen doen. Dit jaar (2018) hadden we ons voorgenomen om na meer dan 40 jaar weer eens naar Dubrovnik te gaan om van daaruit een 'ontdekkingsreis' naar Montenegro te maken. N.B.: Nu volgt een spoiler: Drubovnik hebben we gehaald, maar Montenegro hebben we om diverse redenen verschoven naar een ander jaar.

Drubovnik wordt ook wel de parel van het Adriatische gebied genoemd. De stad trekt dan ook ieder jaar duizenden toeristen, die bijvoorbeeld in groten getale van grote cruiseschepen komen en een dag lang proberen de zeer interessante geschiedenis van deze stad in zich op te nemen. Dus zou je überhaupt nog

iets schrijven over Dubrovnik? Terechte vraag. Maar in dit reisverslag speelt de stad (die op de UNESCO Werelderfgoedlijst staat) slechts een ondergeschikte rol: er zijn genoeg onbekende historische plaatsen die veel minder bekend zijn. Maar laten we beginnen bij het begin: ten noordwesten van de beroemde stad op het eiland Mljet.

Vanaf de 6e eeuw behoorde het eiland tot het Byzantijnse rijk, en in de middeleeuwen woonden er piraten op het eiland. In de 12e eeuw werd aan de Benedictijnen van de abdij Pulsano (Puglia) een groot deel van het eiland geschonken. Het klooster op het eilandje Sveti Marija (heilige Maria) in het meer Veliko jezero (Groot Meer) (foto 1).

Delen van het eiland zijn tegenwoordig een nationaal park, wat betekent dat je toegangsgeld moet betalen om er binnen te komen. Maar de prijs is wel inclusief een boottochtje naar het kloostereiland. Hoewel Veliko jezero op het eiland ligt en geen directe verbinding heeft met de zee, is het water toch brak. Het meer is ondergronds verbonden met de zee en heeft een eigen ecosysteem. En hoewel dus minder bekend dan Drubovnik is dit ook wel echt "pareltje". We legden onze HIPPO II aan bij de steiger van restaurant "Dalmatinac Ivo" in de Tatinica-baai (42° 47.239' / 17° 24.064' E). (Afb. 2) Het restaurant wordt tegenwoordig gerund door Daniela Matana. De kosten voor de ligplaats worden gecompenseerd door het eten in het gezellige restaurantje (zeer smakelijk en goed betaalbaar). We blijven twee nachten, en we halen onze fiets uit de 'kelder' (vouwfietsen die we onder de cockpit bewaren) en fietsen naar Polače (42° 47.4'N, 017° 22.6' E) en Pomena (42° 46.8'N, 017° 19.9' E). Beide plaatsen zijn ook rechtstreeks per schip bereikbaar. Polače ligt in een beschutte baai aan de noordkust van het eiland Mljet. In Polače werd in de 3e eeuw een Romeinse villa gebouwd. Het is nog altijd een markant herkenningspunt en duidelijk meer dan een 'Villa Rustica'.

Het vissersdorpje Pomena ligt niet ver van de zoutwatermeren Veliko jezero (groot meer) en Malo jezero (klein meer). Het dorp vormt een schilderachtig plaatje in het 53 km² grote nationale park. Volgens officiële cijfers telt de stad slechts 50 inwoners. Je hebt vanaf hier een mooi uitzicht op de schiereilanden Peljesac en Korcula. Dit is een prachtig gebied voor watersporters en Pomena is een toeristisch zeer aantrekkelijk dorpje. Je kunt er je dagelijkse boodschappen doen, er zijn een paar souvenirwinkels én er is het enige hotel op het eiland. Daarnaast zijn er tal van restaurants en 'konoba's' (kleine eetgelegenheden typisch voor de Adriatische kust). Je hoeft dus absoluut niet alleen voor het reeds genoemde Benedictijnenklooster op het kleine eilandje Sveti Marija naar Mljet.

Na de tussenstop op Mljet is het volgende doel op onze route de jachthaven ACI Marina Dubrovnik (42° 40,201' N 018° 07,546' E). De jachthaven ligt in het uiterste puntje van het lange fjord Rijeka Dubrovaca, dat aan het begin wordt gemarkeerd door een imposante brug. We nemen de bus naar de stad, die elke 15 minuten vanaf een halte vlakbij de jachthaven rijdt. Je kunt dit stuk beter niet gaan fietsen! Kroatië is totaal niet ingesteld op fietsers en fietsen is daarom vaak

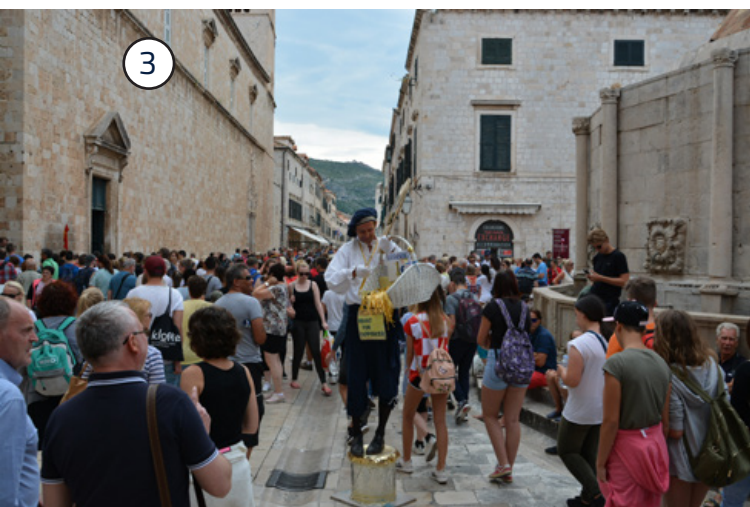
een gevaarlijke onderneming. De bus is met een buskaartje van (omgerekend) € 1,50 zeer goedkoop. Iets wat overigens niet van de jachthaven en het dagelijks leven in de buurt van Dubrovnik kan worden gezegd. Wat voorbeeldjes: Een rondleiding over de stadsmuur kost 150 Kuna (zo'n € 20,-). Een bolletje ijs kost in de oude binnenstad tussen € 2,- en € 2,30, en een ansichtkaart kost 14 KN (€ 1,90). Buiten Dubrovnik kost diezelfde kaart 4 à 5 KN. Het verbaast ons dan ook niet dat de ligplaats in de jachthaven (buiten het seizoen) een flinke aanslag op de vakantiepot oplevert: € 105 voor een schip van 12,85 m! Omdat we via internet vooraf hebben gereserveerd komt daar voor de eerste dag nog eens een toeslag van 20% bovenop. We hebben de fout gemaakt om per e-mail te vragen of er nog een ligplaats vrij was. Dat werd direct als 'reservering' opgevat, dus dat betekende dat we die 20% moesten ophoesten. Het is ook wel belangrijk op deze plaats te vermelden dat Kroatië dit jaar (2018) de toeristenbelasting voor de pleziervaart drastisch heeft verhoogd* (tot wel 700%). Of dat voor de lange termijn een verstandige beslissing was of dat er toch opnieuw over moet worden nagedacht, zal de toe-

komst uitwijzen. (*Ondertussen is de verhoging deels teruggedraaid).

Bora-weer

We zullen niet heel veel aandacht besteden aan Dubrovnik zelf, want wie dat wil kan genoeg vinden over de geschiedenis en bezienswaardigheden van de stad. Wij hadden het geluk dat we ook nog een dag werden bezocht door de Bora. Daarvan hebben we geleerd dat je zelfs blij kunt zijn met Bora-weer. Omstandigheden die op het water tamelijk vervelend zijn, kwamen ons bij de stadtrip goed van pas, zoals frissere temperaturen en minder drukte. De mensenmassa's die normaal gesproken die gewoonlijk de straten bevolken, zouden absoluut heel vervelend zijn geweest. Het was nu al druk genoeg (foto 3).

Vanuit Dubrovnik zetten we koers naar Pelješac (Stonski-kanaal). Het schiereiland Pelješac is een van de beste wijnbouwgebieden van Kroatië. Het is niet voor niets dat Pelješac de bijnaam "schiereiland van de wijn" heeft. Oorspronkelijke, mediterrane natuur met karstrotsen en -dalen, olijf- en vijgenbomen, beuken, pijnbomen, enz. zijn karakteristiek voor het landschap.

Op deze plaats maken we even een klein uitstapje naar de manier waarop we het logboek aan boord bijhouden. Jarenlang was het bijhouden van het logboek een elke avond weerkerende vervelende klus. Met als gevolg dat het ook niet altijd even nauwkeurig was. Dit jaar hebben we voor het eerst gewerkt met een app op de iPad, die - net als een ankeralarm - wordt beheerd door Florian Kriesche (info@logbook-app).

In ons elektronisch logboek is dit deel van de reis als volgt beschreven:

Datum Mittwoch, 27. Juni 2018
von 42° 40,201' N 018° 07,546' E
Marina Dubrovnik; Küste Dalmatien;
nach 42° 48,203' N 017° 44,805' E
1.7 sm NNW Bucht Prizina; Stonski Kanal;

Uhrzeit	Status	Wind		See-gang	Strom		Wetter		Kurs / Fahrt		Seemilen			Position		
		Richt.	kn		Richt.	kn	allg.	mbar	mm	KÜG	FÜG	Segel	Motor		Log	
12:07		046°	0	2	---	-	☉	☁	1007.3	0.10	---	0.0 kn	.0	.0	.0	Marina Dubrovnik; Küste Dalmatien;
12:08		046°	0	2	---	-	☉	☁	1007.4	0.10	---	0.0 kn	.0	.0	.0	Marina Dubrovnik; Küste Dalmatien;
12:23		046°	0	2	---	-	☉	☁	1007.3	0.10	258°	6.5 kn	.0	1.3	1.4	Fischerhafen Mokosica; Küste Dalmatien; Adriatisches Meer
13:30		290°	19	2	---	-	☉	☁	1007.0	0.10	297°	6.1 kn	.0	8.2	8.2	0.5 sm westlich Leuchfeuer Trsteno; Insel Lopud;
14:30		290°	15	2	---	-	☉	☁	1007.6	0.10	294°	5.9 kn	.0	14.2	14.2	0.5 sm NE Misnjak; Insel Šipan;
15:25		290°	9	1	---	-	☉	☁	1007.6	-	215°	0.0 kn	.0	19.2	19.2	1.7 sm NNW Bucht Prizina; Stonski Kanal;
Tagessumme												.0	19.2	19.2		
Vortrag												.0	206.2	206.4		
Gesamt												.0	225.4	225.6		

4

Der Betreiber des Restaurants fängt die in seiner Küche verarbeiteten Fische (und andere Meerestiere) selbst

5

Grabinschrift in der Kapelle

6

com) en goed betaalbaar is. Deze app (die oorspronkelijk is ontwikkeld voor zeilers) is nu ook aangepast voor motorjachten. Wat we er onder andere heel fijn aan vinden, is de geweldige ondersteuning van de app-ontwikkelaar bij vragen en opmerkingen van de gebruiker. Hierdoor hebben we nu heel gedetailleerde informatie over onze reizen. Nu zijn wij geen computerfreaks - we komen nog echt uit het analoge tijdperk. Toch zijn we snel gewend geraakt aan het gemak van deze manier van het logboek bijhouden. Elke dag heb je twee (of meer) pagina's tot je beschikking, zodat er naast de getoonde automatisch ingevulde gegevens ook veel ruimte is om zelf dingen toe te voegen (inclusief foto's)! Terug naar onze reis.

We zetten koers naar het Stonski-kanaal en meerden aan in een kleine baai bij het plaatsje Kobaš aan de steiger van de konoba "Taverne Ribarska kuca Niko" (foto RNO_1506.jpg) (42°48.203 N / 17°44.605 E). Het restaurant is liefdevol ingericht met historische voorwerpen die getuigen van de scheepvaart en de

7

zee. Voor visliefhebbers is dit een waar paradijs! De baas van het restaurant vangt zelf de vis en schelpdieren, om die vervolgens in de keuken te verwerken. De bezoeker heeft dus altijd dagverse specialiteiten. De boot van de baas is nogal bijzonder, en we hebben deze dan ook op de plaat vastgelegd (foto 4).

In de baai kun je onder alle weersomstandigheden rustig liggen, alleen een sterke Bora kan soms onaangenaam worden, hoewel dit nauwelijks een rol zou moeten spelen aan een fatsoenlijke steiger zoals hier. In een reisgids hadden we al gelezen dat hier een 300 jaar oude oliemolen zou staan. Op internet wordt ook wel gesproken van 500 jaar, maar dat lijkt tamelijk onwaarschijnlijk, hoewel een grafinscriptie in de kapel verwijst naar het jaar 1697 (foto 5). De oliemolen maakt deel uit van een barok landgoed, dat in de 17e eeuw werd gebouwd door een schrijver uit Dubrovnik die in goeden doen was geraakt. Iedereen die het zich in die tijd kon veroorloven, ontvluchtte in de zomermaanden de hitte en stress van de stad. Dat gold ook

voor de familie Betondi, die naast het barokke gebouw van natuursteen ook een prachtige terrastuin had laten aanleggen met uitzicht op zee. De huizen van de andere dorpelingen nestelen zich tegen het grote huis alsof ze bescherming zoeken. De buitenvilla heeft nog een aantal andere belangrijke historische kenmerken. Het huiswapen bestaat uit twee gekruiste dolfinen, wat zou kunnen verwijzen naar het feit dat het om een Christelijk huis gaat, maar wat ook kan verwijzen naar de Middeleeuwen. Brede trappen leiden naar een relatief smalle, tonvormige ingang, waarboven een dreigende pekneus hangt. Bij het enige bewaard gebleven tralievenster is oriëntaalse smeedkunst te bewonderen (foto 6). De familie Betondi had geen directe afstammelingen gebleven, en het gebouw is meerdere malen in andere handen overgegaan. Het gehele complex is tegenwoordig in handen van wetenschapster prof. mag. dr. Helga Milovčić, die hier in de jaren zestig van de vorige eeuw vanuit Wenen door haar huwelijk terecht kwam. We hadden het geluk om de bijna 80 jaar oude dame te ontmoeten, waardoor we de molen (die louter door dieren en mensen werd aangedreven), en de aangrenzende kapel mochten bezoeken.

We zijn veel te weten gekomen over de (voor ons onbekende) geschiedenis van deze plaats. Op de foto (7) zijn de oude molen en de ruïne van het huis te zien. Hier is een bijzonder tragisch verhaal aan verbonden, dat Helga Milovčić ons heeft verteld.

Het verhaal bracht ons terug naar het jaar 1943, toen de Duitsers in die streek werden aangevallen door partizanen. Iemand had aan de Duitse bezetters ver-raden dat er een groep partizanen in Kobaš zou zitten, wat ook klopte. De partizanen hadden echter aanhangers onder de bevolking en zij kregen lucht van de op handen zijnde operatie van het Duitse leger. De partizanen vluchtten 's nachts in houten bootjes, en toen de soldaten aankwamen was er geen partizaan meer te bekennen in Kobaš en omstreken. Om te ontsnappen aan de gevreesde represailles (die vaak de mannelijke bevolking troffen), verstopten de overgebleven mannen en jongens zich in de kelder van het middeleeuwse woonhuis (waar vandaag de dag de bovengenoemde oliemolen staat). De toegang tot de kelder was zodanig afgesloten dat de Duitsers deze niet konden zien. De gevreesde represaille vond plaats, maar omdat er helemaal geen mannelijke inwoners te vinden waren, staken de soldaten het palazzo in

Advertentie

Webasto feliciteert
 Linssen Yachts met het
 70-jarig bestaan!
#proudsupplier

Optimaal comfort aan boord, waar je ook bent

- Lucht- & waterverwarmers
- Airconditioningsystemen
- Raam- & luikblinderingen
- Elektrische schuifdaken & zonweringoplossingen
- Koel- & vriesapparatuur
- Boilers

www.webasto-marine.nl

Webasto
 Feel the Drive

brand. Daarbij kwamen de mannen die zich in de kelder hadden verstopt om zonder dat de dorpelingen iets konden doen. Toen de soldaten weg waren, was het al te laat. Dat wij hier als Duitsers, ondanks deze tragische geschiedenis, vriendelijk werden ontvangen door de lokale bevolking, kreeg hierdoor wel een andere betekenis. Op een monument zijn alle namen van de slachtoffers en de datum genoemd: zondag 24 oktober 1943 (foto 8).

Op 28 juni reisden we verder, langs het schiereiland Pelješac om na 22 zeemijl de haven van Trstenik (42° 54.941' N 017° 23.975' E) te bereiken. Van hieruit worden de beroemde Pelješac-wijnen "Dingac" en "Postup" geëxporteerd, die in deze streek worden geproduceerd. Door de grote hoogteverschillen op de hellingen is het gebruik van machines onmogelijk en vragen de wijngaarden ook vandaag de dag nog veel arbeidsintensief handwerk. Het voordeel van deze hellingen is echter dat de druiven "verwend worden door de zon" en dit verklaart ook het bijzondere karakter

van deze wijnen. Voeg daar nog de goede kwaliteit van de bodem aan toe, en dan is het geen wonder dat er wordt beweerd dat dit de beste wijn is die Kroatië voortbrengt. Genetische studies tonen aan dat bijvoorbeeld het ras "Plavac Mali" op de markt wordt gebracht onder de internationaal bekendere naam "Zinfandel". Mike Grgić, een beroemde wijnbouw-specialist, werd geboren op het schiereiland en emigreerde later naar Californië. Trstenik zelf is een van de oudste steden op het schiereiland Pelješac.

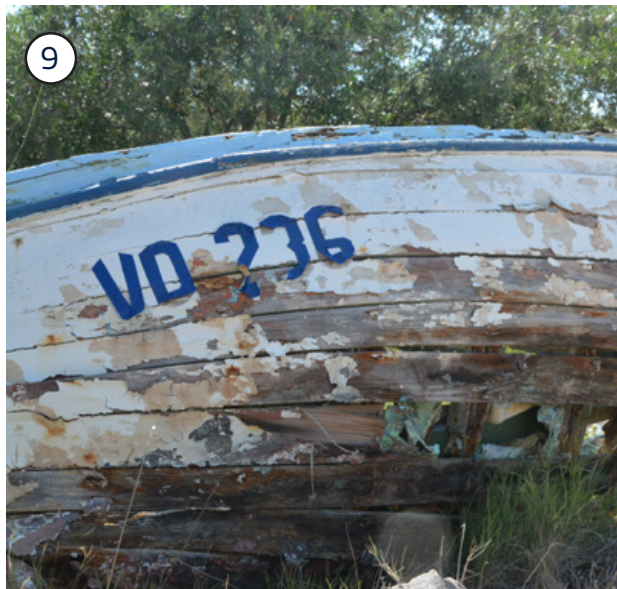
De volgende dag en 21 zeemijl later gaan we voor anker in de Loviste-baai (43° 01.747' N 017° 017' 01.385' E). Daarna zijn we door het Neretvanski-kanaal gevaren en hebben we de oude stad Korcula met zijn indrukwekkende stadsmuur en wachttorens bekeken. Na een tussenstop in de Uvala Duga-baai (het eiland Hvar) zijn we afgemeerd in de jachthaven Milna (het eiland Brač). Omdat ook de zeer zuinige Linssen op een gegeven moment wel dorst heeft en diesel nodig heeft, hadden we onze HIPPO II al in het

Milna-kanal volgetankt. Zoals zo vaak in Kroatië, komen we in deze stad van slechts 830 inwoners ligt hier de (oudere dan wel jongere) geschiedenis praktisch op straat. De RK-kerk 'Mariä Verkündigung' is gebouwd in 1783 en heeft een monumentale barokke gevel en een stucwerk (laatbarok) uit het begin van de 19e eeuw. Tijdens de Napoleontische oorlogen had de Russische vloot in 1800 zijn basis in Milna.

Overal in Kroatië zijn sporen te vinden van de scheepvaart en visserij. Als booteigenaar doet het je wel wat als je de resten van een vissersboot ziet. We vonden dit op onze reis naar het eiland Prvič (foto 9). De haven van Prvič is vrij klein, maar biedt niet alleen leuke restaurants, maar heeft ook elektriciteit en water. Een goede gelegenheid voor adempauze en een uitstapje naar de wal.

Tot zover het reclameblok "Kroatië"! Het is echt een prachtig gebied en zelfs na vele jaren zijn we hier steeds weer op weg, ontdekken we nog steeds pareltjes die voor het massatoerisme verborgen blijven. Zelfs reisgidsen zijn soms onvolledig, maar het is ook

niet verwonderlijk dat sommige dingen niet worden genoemd, terwijl dat volgens ons wél zou moeten. Het hangt er gewoon vanaf hoe je kijkt. Misschien is dat ook wel goed: zo houden we onze eigenheid die we als schippers zo graag hebben.

